

Цели на макроикономическата политика

Основни цели:

1. Стабилен икономич. Растеж
2. Пълна заетост (ниска безработица)
3. Ценова стабилност (ниска инфлация)
4. Външноикономически баланс

Други цели:

1. Ефективност
2. Социална справедливост
3. Екологична среда
4. Икономическа свобода
5. Социална сигурност

ВАЖНО!

1. Система от цели – всички цели са взаимосвързани
2. Системата от цели е вътрешнопротиворечива
3. Приоритет на целите

Инструменти на макроикономическата политика – онези средства, чрез които се постигат макроикономическите цели. Групирани в 4 вида макроикономич. политика:

1. Фиксална политика – данъци и държавни разходи. Правителството
2. Парична политика – парично предлагане и лихвен процент. Централната банка
3. Външноикономическа политика – валутен курс, мита, квоти... Правителството
4. Политика на доходите – регулиране на цени и доходи. Правителството

Класицизъм – втората половина на 18 век. Пазарната икономика е саморегулиращ се маханизъм. Ненамеса на държавата.

Кейнсианство – трийсетте години на 20 век. Пазарната икономика може да „провали“. Необходимост от държавната намеса.

Макроикономически променливи

Дефиниция на брутен продукт – пазарната стойност на всички крайни стоки и услуги произведени в рамките на страната за даден период от време.

БВП е пазарната стойност – произведената продукция е остойностена по пазарни цени.

„на всички крайни“ – крайни стоки само НЕ междинни. Избягва се повторното броене

„стоки и услуги“ – вкл. стоки (храна, дрехи), но и услуги (образователни, медицински и др)

„произведени“ – вкл. стоки и услуги текущо произведени, а не сделки със стоки произведени в миналото.

„в рамките на страната“ – произведеното е само на територията на страната.

„за даден период от време“ – измерва се производството в определен времеви интервал. Обикновено 1 год. Може и по тримесечия.

Дефиниция

Какво НЕ се вкл. в БВП?

Покупка на стоки втора употреба, междинни стоки, доходът от трансфер на активи, капиталови печалби и загуби, трансферни плащания (пенсии, стипендии, соц. помощ), бартерни сделки, домашно производство, което не достига до пазара.

БВП и БНП

БВП вкл. печалбите на вс. фирми на територията на България независимо от тяхната собственост (българска или чуждестранна)

БНП вкл. печалбите на всички фирми българска собственост, независимо от страната, където се намират.

БНП (GNP)	БВП (GDP)
= доход на фактори, българска собственост	= доход, създаден в рамките на страната

$$\text{БНП} = \text{БВП} + \text{ЧФД} \Rightarrow \text{ЧФД} = \text{чист факторен доход}$$

$$\text{GNP} = \text{GDP} + \text{NFI}$$

ЧФД – доходът от чужбина на фактори българска собственост – дохода създадени в страната от фактори чужда собственост ЧФД 0

Реален и номинален БВП

Номиналният БВП – измерва произведените стоки и услуги по текущи цени (цени на съответната година)

Реалният БВП – измерва произведените стоки и услуги по постоянни цени (цени на базовата година)

$$\text{БВП}_r = (\text{БВП}_n / \text{Дефлатор на БВП}) * 100$$

$$\text{GDP}_r = (\text{GDP}_n / \text{GDP def.}) * 100, \text{ Дефлатор на БВП} = \text{Ценови индекс}$$

Потенциален и фактически БВП

Потенциален БВП – БВП произведен при пълно използване на ресурсите при нормална интензивност. Под пълно не се разбира 100 % (пр. 95 – 96%). Нормалната интензивност е разл. за всяка държава.

Фактически БВП – БВП произведен в даден момент. В 2012 г. номиналният БВП е 77,6 млрд. лв.

Разрив в БВП – Разликата между фактическия реален и потенциален БВП (GDP gap) БВПф БВПп